

РОЗВИТОК ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В САНАТОРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ «АВАНГАРД»)

Розкрито особливості формування турпродукту ДП клінічний санаторій «Авангард». Окреслено спеціалізацію санаторію та напрямки її оптимізації для потреб індустрії туризму. Визначено основні напрями розвитку індустрії туризму та гостинності санаторію «Авангард» в рамках загальної стратегії розвитку туризму у Вінницькій області.

The peculiarities of tourist product development in SE clinical sanatorium «Avangard» are explored. The specialization of sanatorium «Avangard» is described. The new directions of optimization strategy of sanatorium «Avangard» specialization for tourism industry needs are defined. The basic directions of tourism industry and hospitality services development in sanatorium «Avangard» in the frames of overall strategy of tourism development in Vinnytsia region are determined.

ДП клінічний санаторій «Авангард» – це доволі популярний заклад рекреаційного туризму в Україні. В середньому в Санаторії щороку відпочивають та лікуються понад 60 тисяч осіб. Однак, варто зазначити, що ця туристична дестинація має більш потужний потенціал та необхідні природні та кліматичні ресурси ніж ті, що використовуються зараз [1]. На сьогодні, ДП клінічний санаторій «Авангард» не має чітко визначеної стратегії розвитку із визначенням ключових туристичних продуктів. Набір пропонованих послуг зберігається незмінним протягом останнього десятиліття. Зважаючи на швидкий розвиток туристичної галузі та її значний потенціал, доцільно розробити новий інноваційний продукт, який дасть змогу збільшити туристичні потоки та в повній мірі використати наявні ресурси ДП клінічний санаторій «Авангард».

Для досягнення цієї мети доцільно виконати цілий ряд завдань, які ми для зручності поділили на окремі стадії. На першій стадії необхідно визначити нормативні характеристики туристичного продукту. Оскільки основною метою його розробки є задоволення потреб більшої кількості туристів, вважаємо за необхідне розробити продукт націлений на загальне покращення фізичного та духовного стану туристів. Зважаючи на те, що ДП клінічний санаторій «Авангард» є доволі спеціалізованим санаторієм (опікового профілю), широке запровадження загальнооздоровчих практик вкрай необхідне для подальшого розвитку індустрії туризму та гостинності на його базі. Зараз в санаторії діють такі відділення як: пульмонологічне, ендокринологічне, опікове і патології вагітності. В санаторії пропонують

не лише оздоровлення, але й розваги, зокрема це: тенісний корт, спортивні майданчики, кілька залів ЛФК, туристичні маршрути, бібліотека, музейні кімнати, картинна галерея, танцювальний зал, рибалка, тощо [2].

Щодо технології обслуговування туристів варто зазначити, що в санаторії працює виключно висококваліфікований персонал, який володіє не лише українською, але й англійською, польською, чеською мовами. Для зручності туристів, в штаті санаторію постійно присутній сімейний лікар, при необхідності туристи можуть скористатись послугами стоматолога, реабілітолога, сімейного психолога. Залучення широкого спектру фахівців дає змогу задовольнити потреби туристів. Технологічна документація включає перелік та пояснення до усіх процедур, що включені в туристичний продукт. Також технологічна документація містить розрахунок вартості продукту, обов'язки та права туристів, можливі відхилення від запропонованого туристичного продукту [2].

Для контролю якості продукту в санаторії наявні всі сертифікати якості на усі пропоновані послуги [2]. Фахівці, що працюють в санаторії мають усі необхідні документи, ліцензії, медичні книжки, дозвіл для роботи (у випадку якщо працівник нерезидент).

Вважаємо за необхідне визначити основні напрями розвитку ДП клінічний санаторій «Авангард», які повинні міститись в загальній стратегії розвитку туризму в регіоні.

1. В сфері забезпечення засобами праці. Засоби праці в туризмі включають, перш за все, об'єкти туристської інфраструктури і устаткування, що використовується з метою надання туристських послуг [3]. Сучасний стан і рівень розвитку туристської інфраструктури ДП клінічний санаторій «Авангард» не дозволяє повною мірою використовувати його туристсько-рекреаційний потенціал. Розвиток туристської інфраструктури необхідно здійснювати по двох напрямках:

- будівництво нових і реконструкція існуючих об'єктів туристської інфраструктури (перш за все, будівництво і реконструкція засобів розміщення туристів, реконструкція і ремонт доріг, розвиток придорожньої інфраструктури);

- підвищення якості послуг відповідно до міжнародних стандартів якості [3; 4].

2. В сфері транспортного обслуговування і трансферу туристів. Основна маса туристів, що відвідують регіон, приїздить власним транспортом, або трансферт здійснюється туристськими і транспортними компаніями, розміщеними за межами регіону. Крім того, проблема існує не тільки у дефіциті спеціалізованого туристського транспорту в регіоні, але

також і як транспортні послуги, що надаються. Через ці причини в області забезпечення трансферту туристів необхідно:

- придбання по лізингу сучасного транспортного парку туристськими фірмами і готельними комплексами;
- розвиток ремонтної бази спеціалізованого туристського транспорту;
- розвиток придорожньої обслуговуючої інфраструктури [4].

3. В сфері розвитку системи збуту послуг. Значний потік організованих туристів ДП клінічний санаторій «Авангард» забезпечується провідним материнським підприємством «Укрпрофоздоровниця», а також великими туроператорами, що працюють за межами регіону (в основному у Вінниці та в Києві). Існуючі туристичні продукти відчувають нестачу в ефективних каналах розподілу, просування продукції на ринок і її реалізації. Через це необхідно:

- включення регіональних туроператорів до загальноукраїнських і міжнародних корпоративних і франчайзингових мереж;
- включення об'єктів туристського показу турів в турпакетах і системах турів, пропонованих найбільшими вітчизняними і зарубіжними туроператорами;
- розвиток он-лайн продажу турів з використанням телекомунікаційних систем і мережі Інтернет [4; 5].

4. В сфері поліпшення фінансового обслуговування. Фінансове обслуговування більшості секторів економіки регіону, включаючи і туризм, здійснюється повністю нерезидентними для регіону фінансовими і банківськими структурами. Також в регіоні спостерігається істотна недооцінка активів, що вводяться в економічний оборот. Це призводить до відсутності розвиненого фінансового ринку, скорочення грошової маси, зниження цін і розвитку бартеру у формі пропорційного зростання кредиторської і дебіторської заборгованості, яка не підлягає оподаткуванню, що знижує бюджетні доходи [3]. Через вищесказане в сфері поліпшення фінансового обслуговування необхідна реалізація заходів, які дозволять отримати загальний ефект для економіки регіону в цілому. Зокрема необхідно забезпечити:

- розвиток регіонального кредитного ринку, розвиток венчурного кредитування, утворення регіонального іпотечного заставного капіталу;
- утворення фінансових майданчиків;
- утворення регіональних фінансових компаній по супроводженню інвестиційних проектів, лізингових компаній [5].

5. В сфері підвищення ефективності управління туризмом. На сьогоднішній день ДП клінічний санаторій «Авангард» має дієві

інструменти управління туристським потоком, проте далеко не всі з цих інструментів задіяні в повному обсязі. До сфери туристсько-рекреаційної діяльності залучаються лише окремі об'єкти туристського показу, які використовуються зовнішніми компаніями для створення власного продукту (власної вартості). Через це регіон втрачає потенційні доходи, що створюються на цих об'єктах [3; 4]. Для підвищення ефективності управління туристично-рекреаційною діяльністю ДП клінічний санаторій «Авангард» необхідно:

- формування системи управління якістю послуг, що надаються підприємствами інфраструктури туризму;
- формування регіональної системи державної і регіональної підтримки і супроводу інвестиційних проектів;
- розвиток регіонального туристського кластера і створення особливої економічної зони туристсько-рекреаційного типу [5].

6. В сфері розширення і освоєння нових ринків. Для туристичної дестинації ДП клінічний санаторій «Авангард», також як і для інших нових секторів економіки, найважливішим завданням є не тільки утримання існуючої частки ринку, але і розширення ринкової ніші, вихід на інші цільові ринки (відповідно до результатів оцінки стратегічних зон господарювання) [3]. В цілях просування туристичних продуктів на зовнішніх ринках потрібне створення і розвиток регіональної системи просування послуг, зокрема:

- створення регіональних структур бізнес-проекткування і підтримки бізнесу (бізнес-інкубації, створення бізнес-проектів «під ключ»);
- формування системи юридичного захисту нових технологій, послуг, продуктів і компаній;
- формування маркетинговою інформаційною систем по всіх туристських продуктах і компаніях;
- активний брендинг тур продуктів ДП клінічний санаторій «Авангард» (так само як і будь-яких товарів і послуг);
- впровадження системи сучасних міжнародних стандартів якості, норм міжнародної екологічної і іншої сертифікації;
- розвиток елементів ринкової інфраструктури, включаючи консалтинг в області міжнародного туристського і торгового права [3; 5].

Окрім загальних заходів та розробки стратегії розвитку туристичної дестинації ДП клінічний санаторій «Авангард» необхідно здійснити певні заходи на регіональному рівні. Регіональна економічна політика у сфері туризму має бути націлена на створення нових конкурентних переваг і

підтримці вже існуючих [3]. Вона повинна вибірково концентрувати ресурси на таких ключових напрямках як:

- розвиток пріоритетних секторів туристської індустрії, що базуються на регіональних конкурентних перевагах, і характеризуються максимальним мультиплікативним ефектом;

- виділення і розвиток найбільш перспективних туристичних центрів і територій в регіоні, що виступають в якості центрів формування туристського кластера.

Список використаних джерел:

1. ДП «Санаторій «Авангард» URL: <http://ukrzdraz.com/dp-sanatorij-avangard.html>
2. Клінічний санаторій Авангард URL: http://sanatoriy-avangard.com/ua_uk/
3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
4. Очеретін Д. В. Аналіз ринку туристичних послуг в Україні. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2012_2/Ocheretin_212.htm
5. Ткаченко Т. І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 420 с.

Т. С. Дмитренко, І. С. Зігунова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ФЕСТИВАЛІ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Розкривається суть поняття «фестиваль» та значення івентів для розвитку туризму в регіоні. Досліджено сучасний стан фестивального руху в Сумській області, охарактеризовані види фестивалів за тематикою, що проводяться на Сумщині, а також запропонована власна розробка програми фестивалю.

The essence of the concept of «festival» is revealed, as well as its meaning for the development of tourism in the region. The current state of the festival movement in the Sumy region is investigated, the main types of festivals are held in Sumy region on the theme and the development of the program of their own festival.

З кожним роком у переліку найпопулярніших туристичних послуг з'являються тури приурочені до певних подій, свят та заходів, які згодом отримали назву «фестивальні тури». Підґрунтям для здійснення «фестивальних турів» в Україні та Сумській області є збережені етнічні, культурні, релігійні традиції народу, а також потреба громадян у змістовному дозвіллі та бажанні особистості долучитися до масових заходів.

Слово «фестиваль» походить від французького слова «festival», що означає «святковий», або латинського «festivus» – «веселий». За визначенням енциклопедичного словника української мови, «фестиваль» – це масове свято, на якому показують досягнення певного виду мистецтва [2, с. 653].